

drera, en el Parc de la Bulladera. La reacció de l'associació de veïns fou instantània. No s'hi vol el *pirulí*, ni a la Font Grogga ni a la Bulladera.

Altres col·lectius independentistes veuen en la futura torre de telecomunicacions el signe del poder de l'estat informàtic espanyol, que es prepara per a les seves noves funcions de control orwellià de la població.

¿I la Generalitat? ¿Què hi diu? Contraposada al poder de l'ex-Corporació Metropolitana, en el seu dia declarà reserva natural els boscos i la fauna del Collserola intentant posar entrebancs a una obra clau per coordinar i planificar les necessitats informàtiques dels Jocs, sense adonar-se que amb això perjudicava també els seus interessos en el Parc Tecnològic del Vallès. Finalment, el consens entre socialistes i convergents s'ha fet total amb la participació de TV3 en la societat explotadora del famós *pirulí*.

Més que mai, contaminada

Entre els aspectes ambientals relacionats amb els Jocs és inevitable tractar la qüestió de la pol·lució atmosfèrica de la ciutat comtal. Dades científiques canten: Barcelona emet a l'any *tan sols*

3.000 tones de diòxid de sofre i 8.000 tones d'òxids de nitrogen, a més de quantitats gens menyspreables de metalls pesants i altres substàncies tòxiques. Els qui estan interessats que persisteixi aquesta situació, especialment la indústria de l'automòbil, estan agraïts a l'ajuntament socialista perquè no assumeix els costos socials d'aquesta contaminació crònica. L'equip de govern mai ha establert la relació entre els nivells de pol·lució i les taxes de morbiditat i mortalitat.

Tampoc s'hi comptabilitzen les malalties degudes a l'estrès i a la contaminació acústica. ¿Per què no s'analiza la destrucció de les capes freàtiques o els efectes sobre les regulacions funcionals dels vegetals provocats per l'enverinament de l'aire barceloní?

Les inversions en sofisticats aparells de vigilància, la informatització de la xarxa de control ambiental i dels autobusos o l'elaboració d'un pla d'emergència, amb ban del batlle inclòs, no farà que al 1992 puguem garantir un aire pur als milers d'atletes que vindran de tot el món. L'esport és fonamentalment salut, i només repintant les façanes modernistes de l'Eixample no es recupera la transparència perduda de la nostra llum mediterrània. □

LA VILA OLÍMPICA PRESENTA MOLTES COINCIDÈNCIES AMB EL PLA DE LA RIBERA

El paradís dels 'yuppies'

La zona urbana barcelonina on s'està construint la Vila Olímpica representa per a alguns arquitectes la recuperació de l'anomenat Pla de la Ribera. Aquest pla, proposat a les acaballes dels anys 70 per l'alcalde José María de Porcioles, fou rebutjat durant el franquisme per totes les associacions de veïns pel seu caire altament especulatiu.

S. V.

L'eslògan «Obrir Barcelona al mar» fa referència al difícil accés de la línia litoral compresa entre el port i el riu Besòs. Les construccions industrials i la via fèrria de la costa s'aixequen com una barrera entre la ciutat i el mar, especialment a la zona del popular barri del Poble Nou. Aquestes indústries foren construïdes en la seva major part al voltant del 1900. La via fèrria és la primera que funcionà a l'estat espanyol, enllaçant Barcelona amb Mataró. El Poble Nou va anar creixent amb la industrialització de comença-

ments de segle i esdevingué un dels nuclis més significatius del moviment obrer.

Aquesta zona urbana, carregada de significat històric, i que cap ajuntament es va proposar restaurar, ha estat destruïda per aixecar sobre les seves cendres la Vila Olímpica. Segons l'historiador Santiago Riega, això s'ha fet sense respectar-ne ni tan sols els signes d'identitat i els edificis més característics.

L'operació començà quan l'Ajuntament adquirí els terrenys ocupats per empreses com Catalana de Gas, Renfe, Motor Ibèrica i Crédito y Docks. Amb la Vila Olímpica es recuperava

l'anomenat Pla de la Ribera, proposat a les acaballes dels anys setanta pel batlle José María de Porcioles de comú acord amb aquestes societats. La democràcia ha aconseguit el que no va poder el franquisme, ja que una oposició de veïns, amb més de vuit mil impugnacions, va fer avortar el projecte que es va conèixer com la Copacabana barcelonina.

Per a determinats professors de l'Escola d'Arquitectura, silenciats pels mitjans de comunicació i marginats pels companys que ara dominen l'urbanisme metropolità, la Vila Olímpica i el Parc del Mar presenten moltes coincidències amb el Pla de la Ribera, especialment si se n'analitzen detingudament els interessos empresarials i financers. Els arquitectes que han elaborat el projecte actual, Bohigas, Martorell, Mackay i Puigdomènech, havien estat aferrissats opositors al pla propugnat per Porcioles i per l'industrial Pere Duran Farell, ara convertit en consultor i home de confiança de Felipe González a Catalunya.

Als inicis, les ambicions expansionistes dels autors del projecte eren tals que, paradoxalment, va haver de ser el mateix Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme qui desautoritzés que a la mateixa línia de mar es construïssin un grup d'hotels de quatre i cinc estrelles. Per tot això, els veïns que tenen més arrelament al Poble Nou temen que la Vila Olímpica desfiguri el barri, reactivi el *boom* especulatiu i esdevingui un gueto de *yuppies* immergits en una zo-

na perifèrica degradada i amb escassos serveis públics. Una illa de luxe en un barri cada vegada més pobre.

Eduard Moreno, advocat i un dels autors juntament amb Francesc Martí Jusmet, actual delegat del govern, del llibre *Barcelona, ¿a dónde vas?*, la lectura del qual, quinze anys després de la seva publicació, encara té coses a dir, confirmà obertament aquesta febre especuladora que els alts dirigents del PSC estimulen amb la resurrecció dels projectes del batlle Porcioles, encoberts per la modernitat.

Expansionistes o entropistes

Per a uns tenen una postura crítica respecte al model olímpic, com els autors del llibre *1992: quins Jocs?*, editat per Quaderns d'Alliberament, la Barcelona que configuren els Jocs revela una determinada filosofia d'entendre Catalunya i el seu futur urbà. Hi ha algunes obres rellevants de la Catalunya del '92 que, malgrat no figurar

en el pla olímpic, són decisives per al model de desenvolupament que es vol debatre. Es tracta del transvasament de l'Ebre, del pantà de Rialb, de l'Eix Pirinenc i de l'Eix Transversal. Totes aquestes grans infraestructures haurien de tenir estudis previs d'impacte ambiental que facilitessin el debat democràtic intercomarcal. Algunes d'aquestes obres tenen una oposició radical. Aquest és el cas del pantà de Rialb, que inundaria tota la comarca del Mig Segre, i rere la justificació oficial de la qual (regar la Segarra i les Garrigues) es troben els interessos de les societats elèctriques i d'Aigües de Barcelona.

Davant d'aquest cúmul d'interessos, la qüestió és saber si hi ha possibilitats de conciliar els objectius dels defensors d'un creixement qualitatiu amb els plans dels promotors i empreses beneficiàries dels Jocs. ¿És utòpic pensar que podrien ser compatibles la reactivació amb el respecte a les lleis de la termodinàmica i les al·legacions dels entropistes? ¿Els Jocs, ja irreversibles, podrien servir per a impulsar un model de societat que ens fes oblidar les nefastes actuacions urbanístiques d'antany i els processos industrials contaminants?

La reconversió del gas ciutat en natural, paralitzada el 1972 arran d'un seguit d'accidents catastròfics, és una bona aposta si es porta a terme amb responsabilitat, normes adequades, informació al consumidor i tecnologia eficient. No obstant, els ecologistes es pregunten per què, gas, no es potencien també les energies renovables.

D'això es queixen els enginyers que, com Josep Puig, porten anys dedicats a promoure l'energia solar i eòlica davant la indiferència de les institucions catalanes. La cogeneració, l'estalvi energètic i la recuperació dels residus urbans haurien de ser inclosos en els plans del projecte olímpic. Aquest aspecte econòmic, pensant en el futur, va tenir una considerable transcendència en els jocs de Los Angeles. I si les Olimpíades barcelonines volen tenir com a referència les de Califòrnia, la regió del planeta on més desenvolupades són les energies blanques, no se n'explica aquesta marginació.

Barcelona-92 potser guanyarà el tren dels grans negocis i farà milionaris un bon nombre de personatges que giren a l'entorn de la bresca de la rica mel, però, a la majoria de contribuents, se'ns farà perdre el tren que porta vers un model de societat més harmònic amb l'entorn. Llàstima que tot estigui ja lligat i ben lligat. Com als vells temps... □

La Barcelona dels Jocs revela una filosofia molt particular d'entendre el seu futur urbà.